



Zasady procesu dyplomowania  
na Wydziale Historii i Archeologii  
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

§ 1

Wybór przez studentów opiekuna pracy dyplomowej i tematów prac dyplomowych

1. Zasady przeprowadzania zapisów na seminaria oraz tworzenia list osób uprawnionych do ich prowadzenia ustala Kolegium Dziekańskie.
2. Pracę dyplomową, o ile jej przygotowanie przewiduje program studiów, student wykonuje pod kierunkiem osoby posiadającej co najmniej stopień doktora.
3. W wyjątkowych przypadkach Kolegium Dziekańskie może upoważnić do kierowania pracą dyplomową specjalistę spoza uczelni, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora.
4. Student kształcący się na kierunkach studiów, których program przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej, dokonuje zapisu na seminarium i wyboru nauczyciela akademickiego będącego jego promotorem (opiekunem) z listy przedstawionej przez Dziekana i dostępnej na stronie internetowej Wydziału w pierwszym tygodniu semestru, w którym rozpoczyna się seminarium dyplomowe.
5. Promotor (opiekun) pracy dyplomowej, o ile jej przygotowanie przewiduje program studiów, odpowiada za poprawność merytoryczną, metodyczną i formalną pracy.
6. Tematy prac dyplomowych ustalają promotorzy w porozumieniu ze studentami.
7. Temat pracy dyplomowej powinien być zgodny z kierunkiem studiów.
8. W przypadku kierunków studiów, których program przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej, upoważniona osoba w dziekanacie do końca przedostatniego semestru studiów przesyła do promotorów protokoły ewaluacji systemu dyplomowania w wersji



elektronicznej, zawierające listy studentów ostatnich lat wszystkich kierunków studiów licencjackich i magisterskich prowadzonych na Wydziale wraz z wypełnionymi następującymi informacjami: numer indeksu, imię i nazwisko studenta. Promotor uzupełnia załącznik o tematy prac i nazwisko promotora, a następnie niezwłocznie odsyła go do dziekanatu.

9. Tematy prac dyplomowych są zatwierdzane na posiedzeniach Kolegium Dziekańskiego nie później niż do końca przedostatniego semestru zajęć seminaryjnych.
10. W przypadku merytorycznych lub formalnych zastrzeżeń dotyczących tematów prac ze strony Kolegium Dziekańskiego sugestie zmian przekazywane są bezpośrednio do opiekunów prac dyplomowych. Poprawione wersje tematów są ponownie analizowane i zatwierdzane przez Kolegium Dziekańskie w najbliższym możliwym terminie.
11. Zmiana tematu pracy dyplomowej, o ile jej przygotowanie przewiduje program studiów, następuje na podstawie wniosku złożonego przez studenta i popartego przez promotora.
12. Każdorazowa zmiana tematu wymaga akceptacji Kolegium Dziekańskiego.
13. W uzasadnionych przypadkach możliwa jest zmiana promotora pracy dyplomowej. Student może złożyć wniosek do dziekana o zmianę promotora pracy dyplomowej, w szczególności w przypadku długotrwałej nieobecności opiekuna pracy dyplomowej, która mogłaby spowodować niezłożenie pracy przez studenta w terminie określonym zgodnie z § 2 ust. 18 procedury dyplomowania, wznowienia studiów.

## § 2

### Praca dyplomowa

1. Praca dyplomowa, o ile jej przygotowanie przewiduje program studiów, jest samodzielnym opracowaniem określonego zagadnienia naukowego lub artystycznego lub dokonaniem artystycznym prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane z danym kierunkiem studiów, poziomem i profilem kształcenia oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Jest ona przygotowywana indywidualnie pod kierunkiem nauczyciela akademickiego będącego opiekunem naukowym studenta.



2. Pracę dyplomową może stanowić w szczególności praca pisemna, praca projektowa, w tym projekt i wykonanie programu lub systemu komputerowego oraz praca konstrukcyjna, technologiczna lub artystyczna.
3. Praca dyplomowa przygotowywana na Wydziale Historii i Archeologii może mieć charakter:
  - 1) przeglądowy, powstająca na podstawie analizy literatury przedmiotu – w przypadku studiów I stopnia;
  - 2) przeglądowo-badawczy, uwzględniająca formułowanie i weryfikowanie przez studenta własnych hipotez badawczych z wykorzystaniem obserwacji, analiz materiałów źródłowych, badań teoretycznych i empirycznych – w przypadku studiów I i II stopnia;
  - 3) przeglądowo-projektowy, realizowana poprzez przygotowywanie projektu rozwiązania określonego problemu praktycznego – w przypadku studiów I i II stopnia.
4. Rodzaj przydzielonej studentowi pracy powinien być zgodny z jego możliwościami, predyspozycjami oraz zainteresowaniami.
5. Praca dyplomowa musi spełniać określone kryteria formalne i merytoryczne. Student powinien wykazać się umiejętnością gromadzenia, weryfikacji i doboru źródeł bibliograficznych, znajomością i umiejętnością praktycznego zastosowania na wybranym przez siebie korpusie badawczym nowoczesnych metod i narzędzi badawczych z danej dyscypliny/dziedziny, a także umiejętnością właściwego uporządkowania swojej wypowiedzi (kompletność tez, podział treści, kolejność rozdziałów itp.).
6. Prace dyplomowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia różnią się stopniem samodzielności badawczej oraz poziomem zaawansowania metod badawczych stosowanych przez studenta. Prace dyplomowe na studiach pierwszego stopnia mają charakter opracowań na poziomie podstawowym. Prace dyplomowe na studiach drugiego stopnia są opracowaniami o charakterze pogłębionym i rozszerzonym.
7. Praca dyplomowa może być przygotowana przez więcej niż jednego studenta, o ile można w niej wyodrębnić części przygotowywane samodzielnie przez poszczególnych studentów i na tej podstawie określić nakład i wartość merytoryczną pracy każdego z nich.



8. Opiekun pracy dyplomowej zobowiązany jest, w terminach określonych przez Dziekana Wydziału, do:
  - 1) sprawdzenia kompletności i poprawności opisu pracy wprowadzonej przez studenta do systemu APD;
  - 2) zatwierdzenia opisu oraz plików pracy dyplomowej wprowadzonej przez studenta,
  - 3) przeprowadzenia kontroli antyplagiatowej z wykorzystaniem jednolitego systemu antyplagiatowego za pomocą systemu APD.
9. Praca dyplomowa podlega ocenie przez nauczyciela akademickiego, który sprawował opiekę nad studentem oraz przez jednego recenzenta. Osobę recenzenta proponuje promotor i przedkłada do akceptacji Dziekana. Wszystkie elementy oceny pracy odbywają się w systemie APD.
10. Recenzentem w przypadku prac dyplomowych prowadzonych przez nauczyciela akademickiego z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego może być nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym co najmniej doktora.
11. Recenzentem w przypadku prac dyplomowych prowadzonych przez nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora może być nauczyciel akademicki z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego.
12. Zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, funkcję recenzenta pracy pełni nauczyciel akademicki z zastrzeżeniem ust. 13.
13. W wyjątkowych przypadkach na wniosek opiekuna, recenzentem może być specjalista spoza uczelni ze stopniem naukowym co najmniej doktora.
14. Student realizujący więcej niż jedną specjalność na danym kierunku studiów przygotowuje jedną pracę dyplomową, związaną tematycznie z problematyką specjalności podstawowej, zdaje jeden egzamin dyplomowy oraz otrzymuje jeden dyplom w zakresie dwóch specjalności.
15. Student przedkłada przygotowaną pracę promotorowi.
16. Student na 14 dni przed planowanym przystąpieniem do egzaminu dyplomowego zobowiązany jest do wprowadzenia do systemu APD:
  - 1) informacji o oryginalnym języku pracy,



- 2) streszczenia pracy w języku oryginału,
  - 3) słów kluczowych w języku oryginału,
  - 4) wersji elektronicznej pracy dyplomowej,
  - 5) złożenia oświadczenia o samodzielnym napisaniu pracy dyplomowej.
17. Standardy formatowania prac dyplomowych oraz inne szczegółowe informacje dotyczące dokumentacji związanej z egzaminem dyplomowym są zamieszczone na stronie internetowej wydziału.
18. Pracę dyplomową student składa nie później niż:
- 1) do końca lutego na studiach kończących się w semestrze zimowym,
  - 2) do 25 września na studiach kończących się w semestrze letnim w przypadku studiów pierwszego stopnia i 30 września w przypadku studiów drugiego stopnia.
19. Po wyznaczeniu przez dziekana terminu obrony i wskazaniu składu komisji egzaminacyjnej, promotor przekazuje te informacje do dziekanatu z wyprzedzeniem 7 dni roboczych od planowanej daty obrony.

### § 3

#### Egzamin dyplomowy

1. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest:
  - 1) uzyskanie zaliczeń wszystkich przedmiotów, w tym praktyk objętych planem studiów, o ile program studiów je przewiduje
  - 2) uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej, o ile program studiów przewiduje jej przygotowanie,
  - 3) złożenie w dziekanacie wymaganych dokumentów (oświadczenia o samodzielnym napisaniu pracy dyplomowej).
2. Egzamin dyplomowy powinien odbyć się nie później niż w ciągu czterech tygodni od dnia złożenia pracy dyplomowej w przypadku gdy program studiów nie przewiduje przygotowania pracy dyplomowej, w terminach, o których mowa § 35 ust. 1 Regulaminu studiów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.



3. W przypadku rozbieżności w ocenie pracy dyplomowej wystawionej przez promotora i recenzenta, o dopuszczeniu do egzaminu dyplomowego decyduje Dziekan Wydziału. Przed wydaniem decyzji Dziekan może zasięgnąć opinii drugiego recenzenta.
4. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, którego celem jest sprawdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji dyplomanta z zakresu studiowanego kierunku oraz problematyki związanej z przygotowaną przez niego pracą dyplomową, o ile program studiów przewiduje jej przygotowanie.
5. Egzamin dyplomowy jest egzaminem zamkniętym. Na wniosek studenta lub promotora egzamin dyplomowy przeprowadza się jako egzamin otwarty. Wniosek taki należy złożyć składając pracę dyplomową, o ile program studiów zakłada jej przygotowanie, lub w ostatnim tygodniu zajęć dydaktycznych semestru, w którym przewidziany jest egzamin dyplomowy. Termin przeprowadzenia egzaminu dyplomowego otwartego ustala Dziekan.
6. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją egzaminacyjną, którą powołuje Dziekan. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi:
  - 1) w przypadku kiedy program studiów przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej -przewodniczący komisji (Dziekan, Prodziekan, Dyrektor Instytutu, Zastępca Dyrektora Instytutu, a także w wyjątkowych przypadkach samodzielny pracownik naukowy niepełniący tych funkcji), promotor i recenzent.
  - 2) w przypadku kiedy program studiów nie przewiduje przygotowania pracy dyplomowej - przewodniczący komisji oraz dwóch egzaminatorów.
7. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na trzy pytania dotyczące problematyki poruszanej w pracy dyplomowej, w tym dwa zadane przez opiekuna i jedno przez recenzenta, w przypadku kiedy program studiów przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej oraz w przypadku prac przygotowanych na kierunkach: Historia, Archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zapisami informacyjnymi, Turystyka Historyczna, Studia Śródziemnomorskie – podróże historyczne, student otrzymuje dodatkowe pytanie z zakresu materiału omawianego podczas trwania studiów. (załącznik nr 1) Lista pytań dostępna jest w sposób ciągły na stronie internetowej Wydziału. z zastrzeżeniem ust. 9.



8. W przypadku kiedy program studiów nie przewiduje przygotowania pracy dyplomowej student odpowiada na 3 pytania z zakresu programu studiów zadawane przez egzaminatorów.
9. Prawo do zadawania dodatkowych pytań ma także przewodniczący komisji egzaminacyjnej.
10. Uczestnicy egzaminu otwartego niebędący członkami komisji nie mogą zadawać pytań dyplomantowi oraz uczestniczyć w obradach komisji w części niejawnej oceniającej egzamin.
11. Na zakończenie egzaminu dyplomowego w części niejawnej komisja ustala:
  - 1) ocenę końcową pracy dyplomowej, o ile program studiów przewiduje jej przygotowanie (na podstawie średniej ocen proponowanych przez opiekuna pracy i recenzenta pracy – ocena jest zaokrąglana do oceny pełnej lub połówkowej);
  - 2) ocenę egzaminu dyplomowego (na podstawie odpowiedzi dyplomanta na poszczególne pytania; ostateczny wynik egzaminu dyplomowego stanowi średnia z ocen za poszczególne pytania, zaokrąglona do ocen pełnych i połówkowych);
  - 3) ocenę końcową ukończenia studiów.
12. Egzamin dyplomowy kończy się pozytywnym wynikiem jeżeli średnia ocen wynosi co najmniej 3,0.
13. Ustalając ocenę pracy i wynik egzaminu stosuje się skalę ocen określoną w Regulaminie studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w brzmieniu: „bardzo dobry (bdb) – 5,0 – A; dobry plus (db+) – 4,5 – B; dobry (db) – 4,0 – C; dostateczny plus (dst+) – 3,5 – D; dostateczny (dst) – 3,0 – E; niedostateczny (ndst) – 2,0 – F”.
14. Ocenę końcową ukończenia studiów oblicza się zgodnie z Regulaminem studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w brzmieniu: „Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów są”:
  - 1) średnia ocen ze studiów,
  - 2) ocena pracy dyplomowej,
  - 3) ocena egzaminu dyplomowego.Ostateczny wynik studiów stanowi suma: 3/5 oceny wymienionej w punkcie 1), 1/5 oceny wymienionej w punkcie 2) i 1/5 oceny wymienionej w punkcie 3).



15. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów w przypadku studiów, w planie których nie przewidziano pracy dyplomowej są:
  - 1) średnia ocen ze studiów,
  - 2) ocena egzaminu dyplomowego. Ostateczny wynik studiów stanowi suma: 3/5 oceny wymienionej w punkcie 1), 2/5 oceny wymienionej w punkcie 2).
16. Ostateczny wynik studiów wyrównuje się zgodnie z zasadą:  
do 3,20 – dostateczny (3,0),  
od 3,21 – dostateczny plus (3,5), przy średniej ocen ze studiów od 3,26,  
od 3,71 – dobry (4,0), przy średniej ocen ze studiów od 3,51,  
od 4,21 – dobry plus (4,5), przy średniej ocen ze studiów od 3,76,  
od 4,51 – bardzo dobry (5,0), przy średniej ocen ze studiów od 4,19.
17. Komisja egzaminacyjna zobowiązana jest do sporządzenia w systemie USOS protokołu egzaminacyjnego wraz z zapisem treści pytań kierowanych do studenta i przyznanymi ocenami za każde z pytań, według wzoru przyjętego w UMCS. Protokół egzaminacyjny z wyliczoną średnią ocen ze studiów (wg wzoru obowiązującego w UMCS) i z następującymi danymi: numer indeksu, imię i nazwisko studenta, temat pracy (o ile program studiów przewiduje jej przygotowanie) średnia ocen ze studiów, nazwisko opiekuna pracy dyplomowej (jeśli jest przewidziana programem studiów), przygotowuje dziekanat.
18. Informację o otwartym egzaminie dyplomowym oraz jego wyniku podaje się na tablicy informacyjnej i stronie internetowej wydziału.
19. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej lub nieusprawiedliwionego nieprzystąpienia do egzaminu dyplomowego w ustalonym terminie, Dziekan wyznacza drugi termin egzaminu jako ostateczny. Powtórny egzamin powinien się odbyć przed upływem jednego miesiąca od daty pierwszego egzaminu.
20. W stosunku do studenta, który nie złożył pracy dyplomowej, o ile program studiów przewiduje jej przygotowanie, w terminach wskazanych w Regulaminie studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Dziekan wydaje decyzję o skreśleniu z listy studentów.





21. W stosunku do studenta, który nie uzyskał pozytywnej oceny pracy dyplomowej, nie przystąpił do egzaminu dyplomowego, nie uzyskał pozytywnej oceny z egzaminu dyplomowego Dziekan, na wniosek studenta, może wydać decyzję o zezwoleniu na powtarzanie ostatniego semestru bądź roku studiów albo decyzję o skreśleniu z listy studentów.
22. Całościową ewidencję informacji, zarówno elektroniczną jak i w formie tradycyjnej, dotyczących egzaminów dyplomowych przeprowadzonych na Wydziale prowadzą osoby wyznaczone przez Dziekana. Są one zobowiązane do corocznego opracowania danych ilościowych zawartych w protokołach dla potrzeb Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

#### § 4

##### Ewaluacja systemu dyplomowania

1. Za funkcjonowanie systemu dyplomowania na Wydziale odpowiada:
  - 1) w przypadku kiedy program studiów przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej - Dziekan wydziału, Kolegium Dziekańskie i nauczyciele akademicy prowadzący seminaria dyplomowe,
  - 2) w przypadku kiedy program studiów nie przewiduje przygotowania pracy dyplomowej – Dziekan Wydziału, Kolegium Dziekańskie i Komisja Egzaminacyjna.
2. System dyplomowania podlega ewaluacji przez studentów w ramach Ankiety Ocen Zajęć na UMCS oraz na podstawie danych zewidencjonowanych przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.
3. Aktualizowane wersje zasad dyplomowania są rozpowszechniane niezwłocznie po ich zatwierdzeniu przez Senat, poprzez udostępnienie ich treści na stronie internetowej Wydziału oraz za pomocą kanałów komunikacji przyjętych w Uniwersytecie.

#### § 5

1. Studia kończy złożenie egzaminu dyplomowego z pozytywnym wynikiem.
2. Datą ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego.



**Archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zapisami informacyjnymi**  
**– specjalność informatyka biurowa i archiwalna**

**Zagadnienia na egzamin licencjacki (39 zagadnień ogólnych + 11 ze specjalności)**

- 1) Monarchia stanowa w Polsce średniowiecznej na tle europejskim – podstawowe procesy i zjawiska historyczne.
- 2) Rzeczpospolita szlachecka na tle europejskim – podstawowe procesy i zjawiska historyczne.
- 3) Ziemie polskie pod zaborami – podstawowe procesy i zjawiska historyczne na tle wybranych krajów europejskich.
- 4) Polska w XX w. – podstawowe procesy i zjawiska historyczne na tle wybranych krajów europejskich.
- 5) Historia archiwów polskich do 1918 r. na tle europejskim.
- 6) Historia archiwów polskich pod zaborami na tle europejskim.
- 7) Dzieje archiwów polskich w XX w. z uwzględnieniem węzłowych problemów historii archiwów europejskich.
- 8) Dzieje archiwów polskich w latach 1944-1989 z uwzględnieniem węzłowych problemów historii archiwów europejskich.
- 9) Powstanie, rozwój i znaczenie historyczne biurokracji.
- 10) Maxa Webera model biurokracji i związane z nim współczesne dyskusje.
- 11) Dzieje administracji i sądownictwa w Polsce do rozbiorów – w kontekście węzłowych problemów europejskich.
- 12) Dzieje administracji i sądownictwa na ziemiach polskich pod zaborami – w kontekście ich węzłowych problemów europejskich.
- 13) Dzieje administracji i sądownictwa w Polsce 1944-1989 – w kontekście ich węzłowych problemów europejskich.
- 14) Dzieje administracji i sądownictwa w Polsce po 1989 r. – w kontekście ich węzłowych problemów europejskich.
- 15) Kancelarie w Polsce średniowiecznej.



- 16) Kancelarie w Polsce XVI-XVIII w.
- 17) Kancelarie na ziemiach polskich pod zaborami.
- 18) Kancelarie w II RP.
- 19) Kancelarie w Polsce 1944-2012.
- 20) Charakterystyka archiwistyki – definicja, zakres, metody badawcze, podstawowe pojęcia.
- 21) Rodzaje i funkcje polskich archiwów współczesnych.
- 22) Kształtowanie, przechowywanie i opracowywanie zasobu archiwalnego.
- 23) Główne problemy polskiego systemu prawa archiwalnego – pojęcie, zakres, struktura, funkcjonowanie, oddziaływanie.
- 24) Ustawa archiwalna z 1983 r. z jej nowelizacjami – podstawowa problematyka.
- 25) Rozwój i funkcjonowanie tradycyjnych („papierowych”) systemów informacji archiwalnej w Polsce.
- 26) Powstanie i rozwój systemów informacji archiwalnej w Polsce wykorzystujących technologie komunikacyjno-informacyjne.
- 27) Prawo a postępowanie z dokumentacją w Polsce.
- 28) Prawo a postępowanie z informacją w Polsce – problemy węzłowe.
- 29) Tradycyjne i współczesne kierunki nauk o organizacji i zarządzaniu.
- 30) Organizacja – główne problemy: rodzaje, struktury organizacyjne, procesy decyzyjne.
- 31) Zarządzanie – pojęcie, podstawowe składowe i problemy.
- 32) Nauka o administracji – pojęcie, rozwój, główne problemy.
- 33) Informacja – pojęcie, nauki o informacji, problemy zarządzania nią.
- 34) Społeczeństwo informacyjne i kapitał intelektualny.
- 35) Systemy informatyczne w zarządzaniu i administracji – pojęcie, rodzaje, rozwój, funkcje.
- 36) Ustrój Polski współczesnej na szczeblu centralnym – węzłowe zagadnienia oraz mechanizmy funkcjonowania.
- 37) Ustrój Polski współczesnej na szczeblu terytorialnym – węzłowe zagadnienia oraz mechanizmy funkcjonowania.
- 38) Dokument – jego pojęcie i traktowanie jako przedmiot badawczy wybranych dyscyplin naukowych oraz obiekt zainteresowania dziedzin praktyki.
- 39) Dyplomatyka jako nauka o dokumencie – powstanie, rozwój, węzłowe problemy.
- 40) Podstawy public relations i polityki informacyjnej w archiwach – główne zagadnienia.
- 41) Metadane dokumentów elektronicznych – pojęcie, rodzaje, funkcje.
- 42) Wyzwania i metody długoterminowej archiwizacji zasobów cyfrowych.
- 43) Pojęcie, cele i kryteria digitalizacji.
- 44) Elektroniczne zarządzanie dokumentacją – węzłowa problematyka, przykłady rozwiązań.
- 45) Systemy klasy Enterprise Content Management – podstawowa funkcjonalność.



- 46) Dokumentacja elektroniczna – pojęcie, rodzaje, standardy zarządzania.
- 47) Kierunki rozwoju cyfrowych nośników i systemów archiwizacji danych.
- 48) Bazy danych – podstawowe pojęcia, rodzaje, modele danych.
- 49) Funkcjonalność systemów informatycznych wspomagających pracę biura.
- 50) Zastosowanie technologii chmury obliczeniowej w zarządzaniu dokumentacją i informacją.

**Archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zapisami informacyjnymi**  
**– specjalność Zarządzanie dokumentacją współczesną**

**Zagadnienia na egzamin licencjacki (39 zagadnień ogólnych + 11 ze specjalności)**

- 1) Monarchia stanowa w Polsce średniowiecznej na tle europejskim – podstawowe procesy i zjawiska historyczne.
- 2) Rzeczpospolita szlachecka na tle europejskim – podstawowe procesy i zjawiska historyczne.
- 3) Ziemie polskie pod zaborami – podstawowe procesy i zjawiska historyczne na tle wybranych krajów europejskich.
- 4) Polska w XX w. – podstawowe procesy i zjawiska historyczne na tle wybranych krajów europejskich.
- 5) Historia archiwów polskich do 1918 r. na tle europejskim.
- 6) Historia archiwów polskich pod zaborami na tle europejskim.
- 7) Dzieje archiwów polskich w XX w. z uwzględnieniem węzłowych problemów historii archiwów europejskich.
- 8) Dzieje archiwów polskich w latach 1944-1989 z uwzględnieniem węzłowych problemów historii archiwów europejskich.
- 9) Powstanie, rozwój i znaczenie historyczne biurokracji.
- 10) Maxa Webera model biurokracji i związane z nim współczesne dyskusje.
- 11) Dzieje administracji i sądownictwa w Polsce do rozbiorów – w kontekście węzłowych problemów europejskich.
- 12) Dzieje administracji i sądownictwa na ziemiach polskich pod zaborami – w kontekście ich węzłowych problemów europejskich.
- 13) Dzieje administracji i sądownictwa w Polsce 1944-1989 – w kontekście ich węzłowych problemów europejskich.
- 14) Dzieje administracji i sądownictwa w Polsce po 1989 r. – w kontekście ich węzłowych problemów europejskich.
- 15) Kancelarie w Polsce średniowiecznej.
- 16) Kancelarie w Polsce XVI-XVIII w.
- 17) Kancelarie na ziemiach polskich pod zaborami.
- 18) Kancelarie w II RP.



- 19) Kancelarie w Polsce 1944-2012.
- 20) Charakterystyka archiwistyki – definicja, zakres, metody badawcze, podstawowe pojęcia.
- 21) Rodzaje i funkcje polskich archiwów współczesnych.
- 22) Kształtowanie, przechowywanie i opracowywanie zasobu archiwalnego.
- 23) Główne problemy systemu polskiego prawa archiwalnego – pojęcie, zakres, struktura, funkcjonowanie, oddziaływanie.
- 24) Ustawa archiwalna z 1983 r. z jej nowelizacjami – podstawowa problematyka.
- 25) Rozwój i funkcjonowanie tradycyjnych („papierowych”) systemów informacji archiwalnej w Polsce.
- 26) Powstanie i rozwój systemów informacji archiwalnej w Polsce wykorzystujących technologie komunikacyjno-informacyjne.
- 27) Prawo a postępowanie z dokumentacją w Polsce.
- 28) Prawo a postępowanie z informacją w Polsce – problemy węzłowe.
- 29) Tradycyjne i współczesne kierunki nauk o organizacji i zarządzaniu.
- 30) Organizacja – główne problemy: rodzaje, struktury organizacyjne, procesy decyzyjne.
- 31) Zarządzanie – pojęcie, podstawowe składowe i problemy.
- 32) Nauka o administracji – pojęcie, rozwój, główne problemy.
- 33) Informacja – pojęcie, nauki o informacji, problemy zarządzania nią.
- 34) Społeczeństwo informacyjne i kapitał intelektualny.
- 35) Systemy informatyczne w zarządzaniu i administracji – pojęcie, rodzaje, rozwój, funkcje.
- 36) Ustrój Polski współczesnej na szczeblu centralnym – węzłowe zagadnienia oraz mechanizmy funkcjonowania.
- 37) Ustrój Polski współczesnej na szczeblu terytorialnym – węzłowe zagadnienia oraz mechanizmy funkcjonowania.
- 38) Dokument – jego pojęcie i traktowanie jako przedmiot badawczy wybranych dyscyplin naukowych oraz obiekt zainteresowania dziedzin praktyki.
- 39) Dyplomatyka jako nauka o dokumencie – powstanie, rozwój, węzłowe problemy.
- 40) Podstawy public relations i polityki informacyjnej w archiwach – główne zagadnienia.
- 41) Definicja kancelarii współczesnej i jej rodzaje, formy oraz systemy kancelaryjne.
- 42) Charakterystyka systemu Records Management – zasady ogólne, projektowanie systemu, jego budowa (kolejne etapy) i struktura.
- 43) Różnice i podobieństwa pomiędzy kancelarią tradycyjną a Records Management – m.in. wykaz akt a system klasyfikacji działalności.
- 44) Dokumentacja we współczesnych organizacjach, instytucjach i firmach – podstawowe zagadnienia.
- 45) Zadania archiwum zakładowego.
- 46) Porządkowanie akt w archiwum zakładowym.



- 47) Dokumentacja elektroniczna – pojęcie, rodzaje, specyfika.
- 48) Elektroniczne zarządzanie dokumentacją – węzłowa problematyka, przykłady rozwiązań.
- 49) Komunikacja społeczna – pojęcie, zakres, kierunki badań i zastosowań praktycznych.
- 50) Systemy informatyczne w prowadzeniu archiwum bieżącego.

### **Archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zapisami informacyjnymi**

#### **Zagadnienia na egzamin magisterski (dla 3 specjalności)**

##### **1.Ogólne:**

1. Archiwistyka jako nauka. Jej miejsce wśród innych nauk.
2. Badania nad genealogią i historią rodzin polskich w XIX i XX w.
3. Bazy danych w archiwach polskich.
4. Metoda naukowa w naukach humanistycznych i społecznych.
5. Pojęcie systemu kancelaryjnego.
6. Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (e-PUAP)
7. Zarządzanie wiedzą a kapitał intelektualny.
8. Globalizm – główne problemy.
9. Pojęcie i rodzaje nauk pomocniczych historii.
10. Główne instytucje centralne Unii Europejskiej.
11. Główne problemy świata, Europy oraz Polski po 1989 r.
12. Metoda poszukiwań archiwalnych a systemy informacyjno-wyszukiwawcze.
13. Zasada przynależności terytorialnej w archiwistyce.
14. Model biurokracji Maxa Webera.
15. Najważniejsze cechy modelu ustrojowego współczesnych demokracji europejskich.
16. Nauka o archiwach wśród nauk humanistycznych i społecznych.
17. Państwa satelickie ZSRR w Europie – początek, przemiany i koniec władania komunistów – periodyzacja procesu.
18. Pojęcie cyklu życia zapisów w RM.
19. Zasada przynależności zespołowej w archiwistyce.
20. Plusy i minusy biurokracji.
21. Początki, rozwój i stan obecny Records Management w świecie.
22. Pojęcie e-administracji – początki i rozwój w Europie oraz w Polsce.
23. Problematyka kategorii zespołu archiwalnego – początki, rozwój, kształt obecny.
24. Przemiany ustrojowe w Polsce od 1989.
25. Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją (EZD) w polskiej administracji publicznej.
26. Rola dokumentacji w zarządzaniu biurokratycznym.
27. Pojęcia danych, informacji oraz wiedzy.



28. Systemy informatyczne wspomagające zarządzanie wiedzą.
29. Sposoby układu akt.
30. Strategie rządowe rozwoju e-administracji w Polsce. Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa na lata 2016-2020.
31. Struktura organizacji biurokratycznej.
32. System kancelaryjny bezdziennikowy – zasada działania i rodzaje.
33. System kancelaryjny dziennikowy – funkcjonowanie i rodzaje.
34. Systemy informacji archiwalnej w Polsce.
35. Wiedza jawna i ukryta.
36. Pojęcie i zakres teorii archiwistyki.
37. Zapis (record) a dokument (document) w RM.
38. Zarządzanie wiedzą a kultura organizacyjna.
39. Zasada wolnej proveniencji w archiwistyce.
40. Źródło historyczne – definicja, klasyfikacje oraz znaczenie w badaniach historycznych i archiwalnych.

#### **Specjalność: „archiwistyka historyczna”**

1. Odmienności w organizacji i zadaniach archiwów publicznych i prywatnych oraz archiwów bieżących i historycznych.
2. Nadzór archiwów państwowych nad archiwami zakładowymi.
3. Zasady wartościowania a selekcja archiwaliów.
4. Archiwa państwowe a kontrola biurowości u aktotwórców.
5. Zasady marketingu oraz promocji w odniesieniu do archiwów
6. Dokumentacja aktowa a nieaktowa –podstawowe różnice w metodyce opracowywania.
7. Problemy metodyczne opracowywania zespołu archiwalnego.
8. Główne problemy informatyzacji archiwów w Polsce
9. Główne uwarunkowania udostępniania archiwaliów w Polsce.
10. Konsekwencje rozwoju technologii informatycznych dla metodyki udostępniania archiwaliów.

#### **Specjalność: „Informatyka biurowa”**

1. Systemy informatyczne w zarządzaniu dokumentacją.
2. Na czym polegają główne problemy archiwistyki współczesnej?
3. Różnice i podobieństwa w pojmowaniu pojęcia „zarządzanie dokumentacją” pomiędzy archiwistyką a informatyką
4. Możliwości systemów klasy Enterprise Content Management w zarządzaniu dokumentami i archiwaliami.
5. Podstawowe składowe systemów klasy ECM.
6. Oceń możliwości baz danych w zarządzaniu dokumentacją oraz archiwaliami.



7. Znaczenia terminu e-kancelaria.
8. Znaczenia nazwy e-archiwum
9. Data mining a zarządzanie dokumentacją i archiwialiami.
10. Główne techniki służące eksploracji danych.

**Specjalność: „Zarządzanie dokumentacją współczesna”**

1. Na czym polegają tzw. funkcje kancelaryjne w organizacjach? Omów krótko ich zasadnicze rodzaje.
2. Zintegrowane systemy zarządzania zasobami informacyjnymi organizacji (Enterprise Content Management) – czym są, jaką mają budowę i jakie funkcje.
3. Jakie regulacje prawne uważasz za najważniejsze dla zarządzania informacją i dokumentacją? Uzasadnij krótko swój pogląd.
4. Najistotniejsze systemy i programy informatyczne dające się zastosować w zarządzaniu dokumentacją i archiwialiami.
5. Wskaż i zwięźle omów podstawowe różnice pomiędzy działaniem systemu records management a funkcjonowaniem systemów kancelaryjnych stosowanych obecnie w Polsce.
6. Na czym polegają tzw. funkcje archiwizacyjne w organizacjach? Omów krótko ich podstawowe rodzaje.
7. Pragmatyka normatywów kancelaryjno-archiwalnych – czym głównie jest i na czym polega jej działanie oraz znaczenie. Wyjaśnij kwestie najważniejsze.
8. Formy działalności archiwalnej a zakres działania archiwów państwowych, zakładowych i innych archiwów organizacji różnego rodzaju.
9. Bazy danych – ich budowa, rodzaje i podstawowe zastosowania w archiwistyce i zarządzaniu dokumentacją.
10. Geneza, dzieje i rozwój records management.







## Historia

### Zagadnienia na egzamin licencjacki:

1. Charakterystyka źródeł do dziejów starożytnego Bliskiego Wschodu.
2. Historiografia grecka – geneza dyscypliny, Herodot i Tukidydes.
3. Przyczyny upadku Republiki Rzymskiej i początki pryncypatu.
4. Kultura rzymska epoki Oktawiana Augusta (literatura i sztuka w służbie polityki).
5. Kondycja Imperium Romanum w III wieku n.e. („kryzys” III wieku).
6. Chrystianizacja Europy – przebieg i znaczenie.
7. Konflikt cesarstwa z papieżem – spór o inwestyturę.
8. Rywalizacja Kapetyngów z Plantagenetami.
9. Podziały cywilizacyjne Europy średniowiecznej i ich "długie trwanie".
10. Średniowieczne uniwersytety.
11. Chrzest Polski i jego znaczenie dla dziejów państwa i narodu.
12. Zakres władzy monarszej w okresie monarchii patrymonialnej.
13. Kolonizacja i osadnictwo na prawie niemieckim.
14. Przywileje szlacheckie i ich wpływ na funkcjonowanie monarchii jagiellońskiej.
15. Unie polsko-litewskie XIV-XVI wiek.
16. Polityka dynastyczna Jagiellonów XV-XVI wiek.
17. Rola Kościoła w późnośredniowiecznej Polsce.
18. Społeczeństwo stanowe w Polsce późnego średniowiecza.
19. Wielkie odkrycia geograficzne i ich skutki dla Europy Środkowo-Wschodniej.  
Dualizm w rozwoju gospodarczym Europy.
20. Reformacja w Europie – nurty, zasięg, konsekwencje polityczne i kulturowe.
21. Polski parlamentaryzm XVI-XVIII wiek.
22. Polityka wschodnia Polski w XVI –XVIII wieku.
23. Rywalizacja polityczno-militarna w basenie Morza Bałtyckiego w XVII-XVIII wieku; uczestnicy, przebieg, skutki.
24. Oświecenie w Europie i w Polsce – główne nurty, przedstawiciele, wpływ na życie społeczne i polityczne.
25. Modele ustroju politycznego w państwach europejskich w XVII-XVIII wieku.
26. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja.
27. Polityczne, mentalne i społeczne skutki rewolucji francuskiej.
28. Napoleon a sprawa polska.
29. Europa pod rządami Świętego Przymierza – 1815-1849.
30. Ład powersalski po I wojnie światowej.
31. Polskie drogi do niepodległości w XIX wieku.
32. Trójprzymierze i Trójporozumienie: koalicje i kryzysy polityczne w Europie na



- przełomie XIX i XX wieku.
33. Sprawa polska w czasie I wojny światowej .
  34. Rewolucje rosyjskie 1917 r. – geneza, przebieg, następstwa.
  35. Wojna polsko-bolszewicka 1919-1920 r.
  36. Dmowski a Piłsudski, spory o wizje Polski.
  37. Systemy totalitarne w Europie w XX wieku.
  38. Przewrót majowy 1926 r.
  39. II wojna światowa i dzieje Polskiego Państwa Podziemnego.
  40. Formy walki z okupantem hitlerowskim w Polsce czasie II wojny światowej.
  41. Holocaust – geneza, metody i skutki.
  42. Akcja „Burza” i Powstanie Warszawskie.
  43. Kształtowanie się zrębów „władzy ludowej” po II wojnie światowej.
  44. Stalinizm – geneza, realizacja, skutki.
  45. Stosunki państwo – Kościół w Polsce w latach 1945-1970.
  46. Pierestrojka i rozpad ZSRR.
  47. Od republik związkowych do niepodległych państw narodowych (Prybaltyka, Białoruś, Ukraina, Gruzja).
  48. Geneza zimnej wojny i konfrontacja bloków politycznych w drugiej połowie XX wieku.
  49. Jesień Narodów i rozpad bloku państw socjalistycznych w Europie Wschodniej.
  50. Unia Europejska – powstanie, zasady funkcjonowania, nowi członkowie Unii.



## Historia

### Zagadnienia na egzamin magisterski:

1. Problem niewolnictwa w świecie antycznym (refleksja teoretyczna, praktyka, powstania niewolników).
2. Polis ateńska – typ wspólnoty obywatelskiej i zasady jej funkcjonowania.
3. Zabytki starożytnego Rzymu – Rzym wzorcem urbanizacyjnym Imperium (zasady architektury, zakładanie miast i industrializacja państwa, topografia miasta i typowe dla niej budowle).
4. Początki i rozwój chrześcijaństwa na tle religii świata rzymskiego (judaizm i chrześcijaństwo, relacje wobec religii „pogańskich”, Ojcowie Kościoła, tzw. edykt mediolański).
5. Zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego.
6. Germańskie królestwa w świecie porzymskim: V-VIII wiek.
7. Imperium Karola Wielkiego i renesans karoliński.
8. Słowianie i ich dzieje w średniowieczu.
9. Kościół średniowieczny - zmiany organizacji i doktryny.
10. Herezje średniowieczne ze szczególnym uwzględnieniem husytyzmu.
11. Chrzest Polski i jego znaczenie dla dziejów państwa i narodu.
12. Zakres władzy monarszej w okresie monarchii patrymonialnej.
13. Kolonizacja i osadnictwo na prawie niemieckim.
14. Przywileje szlacheckie i ich wpływ na funkcjonowanie monarchii jagiellońskiej.
15. Geneza i początki polskiego parlamentaryzmu.
16. Główne kierunki polityki zagranicznej Polski w XIV wieku.
17. Społeczeństwo stanowe w Polsce późnego średniowiecza.
18. Gospodarka Rzeczypospolitej XVI-XVIII wieku. Folwark szlachecki.
19. Parlamentaryzm w Rzeczypospolitej XVII-XVIII wieku i kierunki ewolucji.
20. Struktury wyznaniowo-religijne w Rzeczypospolitej XVI-XVII wieku.
21. Stanowa struktura społeczeństwa Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku.
22. Organizacja i funkcjonowanie struktur samorządowych w przedrozbiorowej Polsce (szlachta, miasta, wieś).
23. Reformy Komisji Edukacji Narodowej.
24. Polityczne, mentalne i społeczne skutki rewolucji francuskiej.
25. Europa pod rządami Świętego Przymierza – 1815-1849.
26. Polskie drogi do niepodległości w XIX wieku.
27. Trójprzymierze i Trójporozumienie: koalicje i kryzysy polityczne w Europie na przełomie XIX i XX wieku.
28. Sprawa polska w czasie I wojny światowej.
29. Pierwsza wojna światowa – działania militarne na ziemiach polskich.



30. Pierwsza wojna światowa na froncie zachodnim.
31. Proces kształtowania się granic II Rzeczypospolitej.
32. Stosunki polsko-rosyjskie w latach 1918-1939.
33. Rządy sanacji w Polsce 1926-1939.
34. Konstytucje II RP.
35. Kryzys demokracji i kształtowanie się rządów autorytarnych w Europie w okresie międzywojennym.
36. Sprawa polska na arenie międzynarodowej w okresie II wojny światowej.
37. Geneza, wybuch i przebieg II wojny światowej.
38. Polskie Państwo Podziemne.
39. Podziemie antykomunistyczne w Polsce po II wojnie światowej
40. Apogeum stalinizmu w Polsce w Polsce 1950 – 1953.
41. Dekolonizacja i przekształcenia polityczne na obszarze Afryki i Azji po II wojnie światowej.
42. Epoka tzw. małej stabilizacji w PRL.
43. Dekada Edwarda Gierka.
44. Polityka zagraniczna Federacji Rosyjskiej.
45. Opozycja antykomunistyczna w Europie Wschodniej w drugiej połowie XX wieku.
46. Sposób pojmowania źródła historycznego przez historyków z kręgu narratywistycznej filozofii historii.
47. Standardowe zasady metodologiczne obowiązujące w kręgu szkoły Annales.
48. Koncepcja długiego trwania F. Braudela.
49. Wyjaśnij pojęcia: historia, metodologia historii, historiografia.
50. Wyjaśnij, na czym polega koncepcja zwrotu językowego w historiografii.
51. Proszę omówić w jaki sposób pojmuje się fakt historyczny na gruncie obiektywistycznego modelu poznania i konstruktywistycznego modelu poznania.
52. Proszę omówić sposób pojmowania źródła historycznego przez historyków z kręgu narratywistycznej filozofii historii.
53. Proszę omówić najważniejsze standardowe zasady metodologiczne obowiązujące w kręgu szkoły Annales.
54. Proszę omówić koncepcję długiego trwania Fernanda Braudela.
55. Proszę wyjaśnić pojęcia: historia, metodologia historii, historiografia.
56. Proszę wyjaśnić na czym polega koncepcja zwrotu językowego w historiografii.
57. Proszę wyjaśnić czym różni się dyskurs pamięci od dyskursu historii.
58. Proszę wymienić i omówić główne formy dziejopisarstwa zachodnioeuropejskiego średniowiecza.
59. Proszę omówić Szkołę pruską w historiografii niemieckiej.
60. Proszę omówić różnice w poglądach na dzieje Polski historyków z Warszawskiej i Krakowskiej szkoły historycznej.
61. Rola Francji w Europie w dobie rewolucji francuskiej i Napoleona.
62. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim 1815-1849.



63. Rola Bałkanów w polityce europejskiej w 2 poł. XIX i na początku XX wieku.
64. Trzej najwybitniejsi politycy europejscy XIX wieku – wybór, uzasadnienie i charakterystyka dokonań.
65. I wojna światowa: fronty militarne, główni gracze i ich interesy polityczne.



## Turystyka Historyczna

### Zagadnienia na egzamin dyplomowy – licencjat:

1. Podróże morskie i lądowe w starożytności (porównanie, system dróg, szlaki morskie, bilans strat i zysków).
2. Architektura starożytnego Rzymu (Rzym wzorcem urbanizacyjnym Imperium: zasady architektury, zakładanie miast i industrializacja państwa, topografia miasta i typowe dla niej budowle).
3. Architektura starożytnej Grecji – porządki architektoniczne i przykłady ich zastosowania.
4. Sanktuaria świata antycznego – pielgrzymki Greków i Rzymian.
5. Antyczna literatura „podróżnicza” i geograficzna (itineraria, Hekatajos, Herodot, Pauzaniasz, Diodor z Sycylii etc.).
6. Sztuka wczesnego średniowiecza w Polsce – obiekty i ich wartości turystyczne.
7. Sztuka wczesnego średniowiecza w Europie – obiekty i ich wartości turystyczne.
8. Gotyk na Lubelszczyźnie - obiekty i ich wartości turystyczne.
9. Gotyk w Polsce – obiekty i ich wartości turystyczne.
10. Gotyk w Europie – obiekty i ich wartości turystyczne.
11. Renesans w Europie.
12. Sztuka i kultura odrodzenia w Polsce.
13. Renesans lubelski (cechy charakterystyczne na tle ogólnym, przykłady zabytków).
14. Kultura i sztuka baroku w Polsce: cechy, twórcy, dzieła, zabytki, sarmatyzm.
15. Odkrycia geograficzne i ekspansja kolonialna Europy (koniec XV - II połowa XVIII wieku).
16. Pulchritudo multiplex – sztuka baroku w Europie: cechy, nurty, twórcy, dzieła.
17. Kultura i sztuka Europy w XVIII wieku.
18. Kultura i sztuka polska epoki oświecenia.
19. Główne nurty w sztuce europejskiej w XIX wieku.
20. Kultura i sztuka na ziemiach polskich w XIX wieku.
21. Główne nurty w sztuce europejskiej w XX wieku.
22. Kultura i sztuka w Polsce w okresie międzywojennym.
23. Główne nurty architektury i sztuki po II wojnie światowej.
24. Główne nurty architektury i sztuki w Polsce po II wojnie światowej.
25. Atrakcje turystyki kulturowej we współczesnej Polsce.
26. Walory turystyki kulturowej na Lubelszczyźnie.
27. Turystyka obiektów przemysłowych.
28. Parki Narodowe w Polsce.
29. Muzea w Polsce (struktura, finansowanie, nowoczesne formy wystawiennicze).
30. Muzea na Lubelszczyźnie.



31. Polonia na świecie (topografia, związki z Polską).
32. Podział administracyjny Polski (relacje: władza państwowa – samorządy).
33. Ustrój polityczny współczesnej Polski.
34. Nowoczesne trendy i kierunki rozwoju turystyki w Polsce i na świecie.
35. Główne kierunki współczesnej turystyki wyjazdowej Polaków.
36. Walory turystyczne krajów nadbałtyckich Białorusi i zachodniej Ukrainy.
37. Przepisy prawa i system ubezpieczeń w zakresie turystyki.
38. Podstawowe prawa i obowiązki pilota wycieczek.
39. System informacji turystycznej w Polsce .
40. Rola historii i historyków w kreowaniu turystyki historycznej.
41. Psychologia turystyki (pilot a grupa).
42. Marketing w turystyce.
43. Organizacja imprez (eventów) historyczno-kulturowych.
44. Turystyka obszarów wiejskich.
45. Turystyka religijna i pielgrzymkowa w Polsce.
46. Warsztat pilota (prasa turystyczna, przewodniki, internet).
47. Prawna ochrona zabytków w Polsce.
48. Regionalne szlaki tematyczne i ścieżki edukacyjne (wybrane przykłady).
49. Finansowanie projektów turystycznych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
50. Lista Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego Ludzkości.





**Studia śródziemnomorskie – podróże historyczne**

**Proponowane zagadnienia na egzamin dyplomowy – licencjat:**

1. Osiągnięcia cywilizacyjne starożytnego Egiptu (religia, architektura sepulkralna i sakralna, pismo i literatura, początki nauki, wykorzystanie Nilu).
2. Starożytny Izrael i Fenicjanie.
3. Najstarsze cywilizacje basenu Morza Śródziemnego (Kreta i Achajowie).
4. Poleis greckie – cechy państwowości greckich od epoki archaicznej po Aleksandra Wielkiego.
5. Geneza i rozwój Imperium Romanum od okresu archaicznego po wędrówki ludów (republika i cesarstwo, armia rzymska i podboje, organizacja państwa, prowincje, początki chrześcijaństwa, przyczyny upadku).
6. Podróże morskie i lądowe (armia, handel, system dróg, szlaki morskie, bilans strat i zysków).
7. Architektura grecka (porządki architektoniczne i przykłady ich zastosowania).
8. Architektura rzymska (wzorce urbanizacyjne i industrializacja państwa, topografia miasta i typowe dla niej budowle publiczne).
9. Sanktuaria i architektura sepulkralna – pielgrzymki Greków i Rzymian.
10. Literatura podróżniczo-geograficzna (itineraria, Hekatajos, Herodot, Strabon, Pauzaniusz, Diodor z Sycylii etc.).
11. Germańskie królestwa w świecie postantycznym: V-VIII wiek.
12. Nowa cywilizacja-narodziny islamu.
13. Wielkość i upadek Bizancjum.
14. Imperium Karola Wielkiego i renesans karoliński.
15. Kościół średniowieczny – zmiany organizacji i doktryny (konflikty religijne, herezje).
16. Czasy katedr. Rewolucja XII wieku, ruch komunalny w Europie zachodniej.
17. Horyzont geograficzny, motywy i możliwości podróżowania w średniowieczu w regionie śródziemnomorskim.
18. Sztuka wczesnego średniowiecza w regionie śródziemnomorskim – obiekty i ich wartości turystyczne.
19. Gotyk w Europie – obiekty i ich wartości turystyczne.
20. Sztuka i architektura islamu.
21. Monarchia stanowa, początki parlamentaryzmu, republiki miejskie, monarchia oświecona, monarchia absolutna.
22. Na szlaku lewantyńskim. Państwa-miasta włoskie.
23. Odkrycia geograficzne – wiecey Włosi, Hiszpanie i Portugalczycy. Ekspansja



kolonialna Europy (koniec XV - 2 poł. XVIII wieku).

24. Główne konflikty polityczne regionu śródziemnomorskiego (ich źródła i konsekwencje).
25. Polityczne, mentalne i społeczne skutki rewolucji francuskiej.
26. Sztuka i kultura renesansu oraz baroku jako destynacje turystyki kulturowej w regionie śródziemnomorskim (XVI-XVIII wiek).
27. Główne prądy myślowe odrodzenia i wczesnego oświecenia (źródła przemian, przedstawiciele).
28. Renesans w sztuce i architekturze regionu śródziemnomorskiego.
29. *Pulchritudo multiplex* – sztuka baroku w Europie: cechy, nurty, twórcy, dzieła.
30. Kultura i sztuka Europy w XVIII wieku.
31. Oświecenie w Europie: główne nurty, przedstawiciele, wpływ na życie społeczne i polityczne.
32. Europa i basen Morza Śródziemnego epoki Napoleona i pod rządami Świętego Przymierza (1815-1849).
33. Zjednoczenie Włoch i legenda Garibaldi.
34. Między cesarstwem, królestwem a republiką. Francja w XIX wieku.
35. Koniec epoki starych imperiów – Hiszpania i Portugalia w XIX wieku.
36. Narodziny nacjonalizmów – zmiany na mapie politycznej regionu śródziemnomorskiego.
37. Trójprzymierze i Trójporozumienie: koalicje, kryzysy polityczne i rewolucje w Europie w końcu i pocz. XX wieku.
38. Pierwsza wojna światowa (przyczyny, działania militarne w regionie, skutki i implikacje dla obszaru śródziemnomorskiego).
39. Zasadnicze cechy kultury i sztuki XIX wieku.
40. Ład wersalski i jego znaczenie dla regionu śródziemnomorskiego.
41. Systemy totalitarne w Europie w XX wieku.
42. Druga wojna światowa (przyczyny, działania militarne w regionie, skutki i implikacje dla obszaru śródziemnomorskiego).
43. Geneza zimnej wojny, konfrontacja bloków politycznych w II poł. XX w., dekolonizacja płn. Afryki, wojny izraelsko-arabskie.
44. Unia Europejska – powstanie, zasady funkcjonowania, nowi członkowie Unii.
45. Fala rewolucji, tzw. arabska wiosna w Afryce północnej i jej konsekwencje dla stabilizacji w regionie i systemów politycznych państw basenu Morza Śródziemnego.
46. Współczesne problemy polityczno-społeczne krajów basenu Morza Śródziemnego („bogata” północ i „biedne” południe).
47. Główne nurty w sztuce i architekturze europejskiej w XX-XXI wieku.
48. Przewodniki turystyczne – dzieje i formy gatunku, najważniejsze serie, zasady tworzenia.
49. Nowoczesne trendy i kierunki rozwoju turystyki w Polsce i na świecie (basen Morza Śródziemnego jako ważna destynacja w polskiej turystyce wyjazdowej, powody i motywy,



statystyki, perspektywy).

50. Rola historii i historyków w kreowaniu turystyki historycznej w regionie.

51. Sposoby ochrony prawnej dziedzictwa kulturowego w państwach regionu śródziemnego

(motywy, zasady ogólne, rozwiązania szczegółowe).

52. Aktualna problematyka medialna w krajach basenu Morza Śródziemnego (aktualia dotyczące sytuacji politycznej, społecznej i gospodarczej, rola mediów, preferencje religijne, ekologia, sport etc.).

53. System informacji turystycznej w Izraelu, Turcji, Grecji, Włoszech, Francji, Hiszpanii i w krajach arabskich.

54. Zaproponuj konkretną trasę w wybranym obszarze regionu w obrębie turystyki archeologicznej – uzasadnij wybór.

55. Wykorzystując mapę Włoch, wskaż najważniejsze obiekty Italii i Sycylii z Listy Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO.

56. Wykorzystując mapę Hiszpanii i Portugalii, wskaż najważniejsze destynacje/szlaki turystyki religijnej i pielgrzymkowej.

57. Wykorzystując mapę Francji, wskaż regionalne szlaki tematyczne i ścieżki edukacyjne (wybrane przykłady).

58. Finansowanie projektów turystycznych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej .

59. Zaproponuj trasę turystyczną na terenie północnej Italii w zakresie turystyki muzealnej.

60. Stwórz kalendarz eventów historycznych (zaprezentuj je krótko) z obszaru południowej Italii, Sardynii i Sycylii/Hiszpanii/Portugalii/południowej Francji.

61. Zaproponuj trasę wyprawę trekkingową po historycznych fortyfikacjach i polach bitewnych regionu śródziemnomorskiego z czasów starożytności/średniowiecza/epoki nowożytnej/ epoki najnowszej.

62. Wielkie koncerty muzyczne, festiwale/konkursy teatralne i filmowe regionu śródziemnomorskiego.

63. Pomniki literatury regionu i ich wykorzystanie w turystyce kulturowej (na wybranych przykładach).

64. Film jako inspiracja do poznawania regionu śródziemnomorskiego.

65. Muzea historyczne i muzea sztuki we Włoszech/ Hiszpanii/ Grecji/ Francji /Turcji i płn. Afryce.

66. Tradycje sportowe regionu i ich wdrożenie do turystyki kulturowej.

67. Czy istnieje kuchnia śródziemnomorska? – specyfika kulinarna regionu.

